

# Pirsyar û bersiv



## Boçî hindek fêqî yê şirîne û hindekê dî yê tirşe?

Wek em hemu dizanîn, hindek corên fêqî wek.. gundor, şitî, tirî û mozê di irînin. Hindek jî wek lîmon, sindî, pirteqal, hinara ji tirşin. Dî hemu corên fêqî da şekir û tirşatî heye. Şirînî û tirşatîya her fêqîyekî jî ve digere rêjeya wê şekir û tirşatîyê.



Bo nimûne.. Di tirî da rêjeya şekirê ji tirşatîyê pitire ji ber hindê tama wî şirîne. Lê di lîmonê da rêjeya tirşatîyê pitire, ji ber hindê jî tirşe.

Hindek fêqî hene rêjeya şekir û tirşatîyê têda hindî êke, tama wan core fêqîya ya mîze. Wek pirteqalê û sêv û hinarên mîz.

Fêqî dema hişk dibe şirîntir lê dihêt. Ji ber ku tîrbûna şekirê pitir lê dihêt û ji ber hindê meywe jî şirîntir ji tirî û hijîra hişk kirî jî ya xav şirîntir.



## Kengî û li kîrê berçavk bo yekemîn car hatîne çêkirin

Em dizanîn gelek corên berçavka hene. Hindek ji wan bi kar dihên da ku çav baştir bibînin, hindek jî ji bo ku çavan ji tîrêjên rojê biparêzn û hindekên dî ji layê pilot û wênegiran ve bi kar dihên da ku li tarîyê bibînin. Kes bi dirustî nizane kengî û kê yekem car berçavk bi kar îna ye. Lê li sala (1266ê Rocer Bîkon)î goyeka şûşeyî dane ser rûpelê kitêbekê û de ku peyv têra mezin diyar bûn li sala (1352)ê kevalek bo Kardînal "Ocin"î hatîye çêkirin têda berçavk li ber çavên wî hene. Ji ber hindê em di şeyn bêjîn ku berçavk di navbera 1266ê û 1352ê zayîni da derkeftîye. Bakûrê ealya û başûrê Elmanya yekemîn cih bûn berçavk lê hatîne çêkirin ji ber ku li wêrê kargehên şûşey hebûn.





## Enternêti çî ye û kengî derketîye?

Enternêti tora navneteweyî ya zanîstîk û agahîyane. Enternêti mezintirîn deskefte, mirovatîyê di biyavê peywendî bi êkkirinê da bi dest ve înayî. Li destpêkê hindêk zanayên Bîreanî şîyan zanîstîkîyan jî kompiûterekî veguhê zîne êkê dî bi rêka dezgeyekî ku niha navê wî (Modem)e. Paşî zanayê Bîreanî (Tîm Bîmdîrzî) li sala 1989ê bo cara êkê ev rêke berfireh kir û pêş êxist. Li destpêkê enternêti ya sinordar bû lê paşî her du vekoleran (Mark endirsîn) û (Erîk Beta) li sala 1993ê berfireh kir û gehande formê wê yê evro.



## Bileztrîn otombêla cihanê kîjane?



Bileztrîn otombêla cihanê, otombêleka asayî nîne û hêsta li ser cadeyan nahête hajotin. Lê tîmekê endazyarên Yabani ew çê kirîye. Navê wê (Elika)ye û leza wê digehee (370) kilomêtran di se'etê da li ser heşt(8) tairane. Ev otombêle bi wezya kahrebê kar dike.